

ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΖΥΓΩΝ

Επεξηγηματικό εγχειρίδιο του κανονισμού (ΕΕ) 2016/1103 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2016 για τη θέσπιση ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα της διεθνούς δικαιοδοσίας, του εφαρμοστέου δικαίου και της αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων σε ζητήματα περιουσιακών σχέσεων των συζύγων

www.cnue.eu

Εισαγωγή

Μετά από πολύχρονες συζητήσεις, στις 24 Ιουνίου εκδόθηκε νέος ευρωπαϊκός κανονισμός 2016 στον τομέα των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων για ζεύγη που παρουσιάζουν στοιχεία αλλοδαπότητας, στο πλαίσιο του μηχανισμού της ενισχυμένης συνεργασίας. Αυτό σημαίνει ότι ο κανονισμός θα εφαρμόζεται μόνο στα κράτη μέλη που έχουν εκφράσει ρητά τη βούλησή τους να εφαρμοστεί και όχι στο σύνολο των κρατών μελών της ΕΕ. Τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη κατά τον χρόνο έκδοσης αυτού του εγχειριδίου είναι τα ακόλουθα: η Γερμανία, η Αυστρία, το Βέλγιο, η Βουλγαρία, η Κύπρος, η Κροατία, η Ισπανία, η Φινλανδία, η Γαλλία, η Ελλάδα, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο, η Μάλτα, οι Κάτω Χώρες, η Πορτογαλία, η Τσεχική Δημοκρατία, η Σλοβενία και η Σουηδία. Τα άλλα κράτη μέλη της ΕΕ μπορούν να αποφασίσουν, ανά πάσα στιγμή, να συμμετάσχουν.

Ο εν λόγω κανονισμός, που άρχισε να ισχύει στις 28 Ιουλίου 2016, θα εφαρμόζεται σε όλα τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία από τις 29 Ιανουαρίου 2019.

Ο κανονισμός θεσπίζει εναρμονισμένα κριτήρια σύνδεσης για τον καθορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, καθώς και του δικαστηρίου που είναι αρμόδιο να αποφασίζει για όλα τα νομικά ζητήματα που άπτονται των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων, σε σχέση τόσο με την καθημερινή διαχείριση των περιουσιακών αγαθών τους όσο και με την εκκαθάριση του καθεστώτος περιουσιακών σχέσεων.

Ο κανονισμός απλουστεύει την αναγνώριση και την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων καθώς και την αποδοχή και εκτέλεση των δημοσίων εγγράφων σχετικά με τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων.

Σκοπός του παρόντος εγχειριδίου είναι να παρουσιάσει τα βασικά στοιχεία αυτού του νέου κανονισμού, ώστε να εξοικειωθείτε με τον χειρισμό ενός συστήματος ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων που ενέχει στοιχεία αλλοδαπότητας.

Μπορείτε να συμβουλευθείτε το κείμενο του κανονισμού στην ακόλουθη διεύθυνση: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/?uri=uriserv:OJ.L.2016.183.01.0030.01.FRA&toc=OJ:L:2016:183:TOC>

Καθ' ύλην, εδαφικό και χρονικό πεδίο εφαρμογής

- Ο κανονισμός εφαρμόζεται στα συστήματα ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων με διασυνοριακές επιπτώσεις (που παρουσιάζουν στοιχείο αλλοδαπότητας). **Ποιους συζύγους αφορά κατά κύριο λόγο (ενδεικτική αλλά όχι διεξοδική απαρίθμηση περιπτώσεων που προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 14);**

Τους συζύγους που έχουν την ίδια ιθαγένεια:

- Με τόπο συνήθους διαμονής σε διαφορετικά κράτη μέλη κατά τον χρόνο τέλεσης του γάμου ή της σύνταξης της σύμβασης που ρυθμίζει ή τροποποιεί το καθεστώς τους, ή
- Με περιουσιακά στοιχεία του ενός ή του άλλου συζύγου σε ένα κράτος διαφορετικό από το κράτος της ιθαγένειας ή της διαμονής του, ή
- Που έχουν τελέσει τον γάμο τους σε κράτος διαφορετικό από το κράτος της ιθαγένειας ή διαμονής τους.

Τους συζύγους διαφορετικής εθνικότητας, ανεξάρτητα από τον τόπο συνήθους διαμονής τους, την κατάσταση των περιουσιακών στοιχείων τους ή τον τόπο τέλεσης του γάμου τους.

- Ο κανονισμός **εφαρμόζεται μόνο στα κράτη μέλη που συμμετέχουν στην ενισχυμένη συνεργασία (άρθρο 70)**. Κατά τον χρόνο έκδοσης του εγχειριδίου, αυτά τα κράτη μέλη είναι τα ακόλουθα: η Γερμανία, η Αυστρία, το Βέλγιο, η Βουλγαρία, η Κύπρος, η Κροατία, η Ισπανία, η Φινλανδία, η Γαλλία, η Ελλάδα, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο, η Μάλτα, οι Κάτω Χώρες, η Πορτογαλία, η Τσεχική Δημοκρατία, η Σλοβενία και η Σουηδία. Για τα εν λόγω κράτη μέλη, ο κανονισμός συνιστά αναγκαστικό δικαίωμα και θα αναγνωρίζουν και θα αποδέχονται τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων όπως αυτές καθορίζονται στους κανόνες περί σύγκρουσης δικαίων του κανονισμού.

3 CNUE - περιουσιακές σχέσεις των συζύγων

Τα άλλα κράτη μέλη της ΕΕ θα πρέπει να θεωρούνται ως τρίτες χώρες όσον αφορά την εφαρμογή του κανονισμού

- **Σχέσεις με τις διεθνείς συμβάσεις** που ισχύουν κατά τον χρόνο έκδοσης του κανονισμού:

Το άρθρο 62 κάνει διάκριση ανάμεσα στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Για τις συμβάσεις που συνάπτονται μεταξύ ενός ή περισσότερων κρατών μελών που υπάγονται στον κανονισμό και ενός ή περισσότερων τρίτων χωρών, εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι συμβάσεις.
- Για τις συμβάσεις που συνάπτονται μεταξύ διαφορετικών κρατών μελών τα οποία υπάγονται στον κανονισμό, υπερισχύει ο κανονισμός.
- Για να επιτραπεί η εφαρμογή των ειδικών συμβάσεων μεταξύ της Δανίας, της Φινλανδίας, της Ισλανδίας, της Νορβηγίας και της Σουηδίας, προβλέπεται μια εξαίρεση, και οι ειδικές συμβάσεις εξακολουθούν να εφαρμόζονται μεταξύ όλων των συμβαλλόμενων μερών τους.

- **Καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής** (άρθρο 1): ο κανονισμός εφαρμόζεται στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων. Εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού:

- τα φορολογικά, τελωνειακά ή διοικητικά ζητήματα,
- η δικαιοπρακτική ικανότητα των συζύγων (με την εξαίρεση που προβλέπεται στο άρθρο 24),
- η ύπαρξη, η εγκυρότητα ή η αναγνώριση ενός γάμου (που υπόκεινται στον νόμο που ορίζει το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο του δικάζοντος δικαστή),
- οι υποχρεώσεις διατροφής που αναφέρονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 4/2009 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2008, για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων

4 CNUE - περιουσιακές σχέσεις των συζύγων

- και τη συνεργασία σε θέματα υποχρεώσεων διατροφής: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/fr/ALL/?uri=CELEX:32009R0004> και στο Πρωτόκολλο της Χάγης της 23ης Νοεμβρίου 2007 σε θέματα υποχρεώσεων διατροφής: <https://www.hcch.net/fr/instruments/conventions/full-text/?cid=133>),
- η κληρονομική διαδοχή εν γένει και ειδικότερα μεταξύ συζύγων (βλ. κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 650/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Ιουλίου 2012, σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων, την αποδοχή και εκτέλεση δημόσιων εγγράφων στον τομέα της κληρονομικής διαδοχής και την καθιέρωση ευρωπαϊκού κληρονομητηρίου: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/ALL/?uri=CELEX:32012R0650>),
 - η διεθνής δικαιοδοσία και το εφαρμοστέο δίκαιο σε θέματα διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης του γάμου (βλ. κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1347/2000 (Βρυξέλλες ΙΙα): <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/fr/ALL/?uri=CELEX:32003R2201> και κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1259/2010 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2010, για τη θέσπιση ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα του δικαίου που είναι εφαρμοστέο στο διαζύγιο και τον δικαστικό χωρισμό (Ρώμη ΙΙΙ): <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/fr/ALL/?uri=CELEX:32010R1259>),
 - η κοινωνική ασφάλιση·
 - το δικαίωμα μεταβίβασης ή προσαρμογής μεταξύ συζύγων, στην περίπτωση διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης του γάμου, συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων λόγω γήρατος ή αναπηρίας τα οποία αποκτούνται κατά τη διάρκεια του γάμου και τα οποία δεν έχουν παράγει συνταξιοδοτικά έσοδα κατά τη διάρκεια του γάμου·
 - η φύση των πραγματικών δικαιωμάτων, η καταχώριση δικαιώματος επί ακίνητων ή κινητών περιουσιακών στοιχείων σε μητρώο, καθώς και οι επιπτώσεις της καταχώρισης ή της μη καταχώρισης.

- **Χρονική εφαρμογή** (άρθρα 69 και 70 του κανονισμού): ο κανονισμός άρχισε να ισχύει στις 28 Ιουλίου 2016 και θα εφαρμόζεται από τις 29 Ιανουαρίου 2019 στις ακόλουθες καταστάσεις:
 - Τα κεφάλαια II, IV και V για τη δικαιοδοσία, την αναγνώριση και εκτέλεση των αποφάσεων και την αποδοχή και εκτέλεση δημόσιων εγγράφων θα εφαρμόζονται σε όλες τις ασκούμενες αγωγές, όλες τις εκδοθείσες αποφάσεις και όλες τις πράξεις που εκδίδονται στις 29 Ιανουαρίου 2019 ή μετά, ανεξάρτητα από την ημερομηνία τέλεσης του γάμου.
 - Το κεφάλαιο III σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο αφορά:
 - Όλους τους γάμους που θα τελούνται από τις 29 Ιανουαρίου 2019.
 - Τους γάμους που έχουν συναφθεί πριν από την ημερομηνία έναρξης της εφαρμογής, εάν οι σύζυγοι έχουν επιλέξει το εφαρμοστέο δίκαιο στις περιουσιακές σχέσεις τους από τις 29 Ιανουαρίου 2019.

Το εφαρμοστέο δίκαιο ελλείπει επιλογής των συζύγων

Ελλείπει συμφωνίας επιλογής δικαίου από τους συζύγους, το άρθρο 26 καθορίζει κατά ιεραρχική προτεραιότητα τα συνδετικά στοιχεία για τον καθορισμό του εφαρμοστέου δικαίου, συγκεκριμένα:

- Την πρώτη κοινή συνήθη διαμονή των συζύγων μετά την τέλεση του γάμου¹.
- Ελλείπει αυτού του στοιχείου, την κοινή ιθαγένεια κατά τον χρόνο τέλεσης του γάμου. Το κριτήριο αυτό δεν μπορεί να χρησιμοποιείται όταν οι σύζυγοι έχουν διάφορες κοινές ιθαγένειες.
- Ελλείπει αυτού, το δίκαιο του κράτους με το οποίο οι σύζυγοι έχουν από κοινού τον στενότερο δεσμό κατά τον χρόνο τέλεσης του γάμου.

Κατ' εξαίρεση, η αρμόδια δικαστική αρχή μπορεί να αποφασίσει ότι εφαρμόζεται το δίκαιο ενός άλλου κράτους μέλους από το κράτος της πρώτης κοινής συνήθους διαμονής μετά την τέλεση του γάμου, υπό την προϋπόθεση ότι συντρέχουν οι ακόλουθες περιστάσεις:

- το ζητεί ο ένας από τους δύο συζύγους·
- οι σύζυγοι έχουν την τελευταία κοινή συνήθη διαμονή τους σε αυτό το άλλο κράτος για σημαντικά μεγαλύτερο διάστημα από αυτό της πρώτης κοινής συνήθους διαμονής τους·
- αμφότεροι οι σύζυγοι βασίζονται στο δίκαιο αυτού του άλλου κράτους κατά τη ρύθμιση ή τον σχεδιασμό των περιουσιακών τους σχέσεων·
- οι σύζυγοι δεν έχουν συνάψει συμφωνία ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεών τους πριν από τον καθορισμό της τελευταίας κοινής συνήθους διαμονής τους στο εν λόγω άλλο κράτος.

¹ Το σημείο 49 καθορίζει πως το βασικό κριτήριο που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι το κριτήριο της κοινής διαμονής των συζύγων «λίγο μετά τον γάμο».

Σύμφωνα με το άρθρο 20, το δίκαιο που ορίζεται από τον παρόντα κανονισμό ως εφαρμοστέο εφαρμόζεται ακόμη και αν δεν πρόκειται για δίκαιο κράτους μέλους (καθολική εφαρμογή του κανονισμού).

Παραδείγματα:

1. Η κυρία Larsson, σουηδικής ιθαγένειας διαμένει με τον σύζυγό της, ελληνικής ιθαγένειας, στις Βρυξέλλες από την τέλεση του γάμου τους τον Δεκέμβριο του 2019. Το εφαρμοστέο δίκαιο στις περιουσιακές σχέσεις τους θα είναι το βελγικό δίκαιο (πρώτη κοινή συνήθης διαμονή αμέσως μετά τον γάμο).
2. Η κυρία και ο κύριος Garcia, γαλλικής ιθαγένειας, διέμεναν στην Αργεντινή αμέσως μετά τον γάμο τους τον Ιούνιο του 2023. Δεν συνήψαν ποτέ συμφωνία ρύθμισης των περιουσιακών τους σχέσεων. Μετακομίζουν στη Γαλλία το 2027 όπου, μετά από μερικούς μήνες, αποφασίζουν να αγοράσουν ένα ακίνητο. Στη σύνταξη της πράξης αγοράς του ακινήτου ο γάλλος συμβολαιογράφος θα πρέπει να λάβει υπόψη το δίκαιο της Αργεντινής, που είναι εφαρμοστέο στις περιουσιακές τους σχέσεις (πρώτη κοινή συνήθης διαμονή αμέσως μετά τον γάμο τους).
3. Η κυρία και ο κύριος Berbatov, βουλγαρικής ιθαγένειας, τελούν γάμο τον Φεβρουάριο του 2020 και η κυρία Berbatov συνεχίζει να διαμένει στη Γαλλία, ενώ ο σύζυγός της εργάζεται και διαμένει στην Ελλάδα. Θα πρέπει να εφαρμοστεί το βουλγαρικό δίκαιο (κοινή ιθαγένεια κατά τον χρόνο τέλεσης του γάμου).
4. Η κυρία και ο κύριος Vicente, αμφότεροι με διπλή ισπανο-κολομβιανή ιθαγένεια, διαμένουν μετά τον γάμο τους τον Ιανουάριο του 2021 ο ένας στην Ισπανία και ο άλλος στην Κολομβία. Ο γάμος τους τελέστηκε στην Ισπανία όπου κατέχουν ακίνητη περιουσία. Το εφαρμοστέο δίκαιο είναι το ισπανικό (στενότερος δεσμός κατά τον χρόνο τέλεσης του γάμου).
5. Η κυρία και ο κύριος Leeuw, ολλανδικής ιθαγένειας, καθορίζουν την κοινή συνήθη διαμονή τους αμέσως μετά τον γάμο τους στη Γερμανία. Μετά από δύο έτη, μετακομίζουν στο Άμστερνταμ όπου διαμένουν επί 15 έτη με την πεποίθηση ότι το καθεστώς των περιουσιακών τους σχέσεων είναι το σύστημα της καθολικής κοινοκτημοσύνης που ορίζεται από το ολλανδικό δίκαιο. Κατά τον θάνατο της κυρίας Leeuw, ο επιζών σύζυγος ανακαλύπτει ότι είναι εφαρμοστέο σε αυτούς το γερμανικό σύστημα αξίωσης συμμετοχής στα αποκτήματα. Υποβάλλει αίτηση στο αρμόδιο πρωτοδικείο να εφαρμοστεί στις περιουσιακές τους σχέσεις το ολλανδικό δίκαιο.

Η επιλογή δικαίου

Ο κανονισμός θεσπίζει τη δυνατότητα επιλογής, ρητά ή σιωπηρά, του δικαίου του κράτους της ιθαγένειας τουλάχιστον ενός εκ των συζύγων ή του δικαίου της χώρας της συνήθους διαμονής τους κατά τον χρόνο της επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου στις περιουσιακές σχέσεις τους (άρθρο 22).

Για να είναι έγκυρη, η συμφωνία επιλογής εφαρμοστέου δικαίου πρέπει να τηρεί τους ακόλουθους όρους:

- **Τυπικές προϋποθέσεις:** σε κάθε περίπτωση, η σύμβαση πρέπει να διατυπώνεται εγγράφως (και σε ηλεκτρονική μορφή²), με ημερομηνία και υπογραφή και από τους δύο συζύγους. Απαιτούνται πρόσθετες τυπικές προϋποθέσεις στις ακόλουθες περιπτώσεις (άρθρο 23):
 - Εάν το κράτος μέλος κοινής διαμονής των συζύγων κατά τον χρόνο επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου επιβάλλει πρόσθετες τυπικές προϋποθέσεις για συμφωνίες ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων, εφαρμόζονται αυτές οι προϋποθέσεις.
 - Σε περίπτωση διαμονής σε διαφορετικά κράτη μέλη, αρκεί να τηρούνται οι τυπικές προϋποθέσεις για συμφωνίες ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων του ενός ή του άλλου κράτους.
 - Σε περίπτωση συνήθους διαμονής σε διαφορετικά κράτη εκ των οποίων μόνο το ένα είναι κράτος μέλος, πρέπει να τηρούνται οι τυπικές προϋποθέσεις του κράτους μέλους.
- **Ουσιαστικές προϋποθέσεις:** η ύπαρξη και το ουσιαστικό κύρος της συμφωνίας επιλογής του δικαίου διέπονται από το δίκαιο που επιλέγουν οι σύζυγοι ως εφαρμοστέο στις περιουσιακές σχέσεις (άρθρο 24).

9 CNUE - περιουσιακές σχέσεις των συζύγων

Το ίδιο το γαμήλιο συμβόλαιο υπόκειται στις ίδιες τυπικές προϋποθέσεις με αυτές της συμφωνίας επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου, με τη μόνη διαφορά ότι πρέπει να πληροί επίσης τυχόν πρόσθετες τυπικές προϋποθέσεις του εφαρμοστέου στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων δικαίου (άρθρο 25).

 επιλογή αυτή μπορεί να είναι έγκυρη μόνο από τις 29 Ιανουαρίου 2019 και μετά (άρθρο 69 παράγραφος 3).

Παραδείγματα:

1. κυρία και ο κύριος Gomes, αμφότεροι Πορτογάλοι, κατοικούν στη Ρώμη από τον γάμο τους, όπου αποφάσισαν να ορίσουν το πορτογαλικό δίκαιο ως εφαρμοστέο δίκαιο στις περιουσιακές σχέσεις τους. Καθώς η Ιταλία (χώρα διαμονής τους) επιβάλλει τη σύναψη δημοσίου εγγράφου για τις συμφωνίες ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων, θα πρέπει αναγκαστικά να επισκεφθούν συμβολαιογράφο (Ιταλό ή άλλον) για να υπογράψουν συμφωνία επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου υπό μορφή δημόσιου εγγράφου.
2. Η κυρία και ο κύριος Κωνσταντινίδης, ελληνικής ιθαγένειας, διαμένουν στο Λονδίνο κατά τον χρόνο τέλεσης του γάμου τους (Ιούνιος 2020) όπου και υπογράφουν ιδιωτική συμφωνία επιλογής του ελληνικού δικαίου ως δικαίου ρύθμισης των περιουσιακών τους σχέσεων. Η επιλογή αυτή θα είναι τυπικά έγκυρη σε όλα τα κράτη μέλη που εφαρμόζουν τον κανονισμό.²

² Το τυπικό κύρος της επιλογής δεν εγγυάται, ωστόσο, ότι κυκλοφορεί και ότι είναι αποδεκτή σε όλες τις περιπτώσεις. Μόνο τα επίσημα έγγραφα έχουν αξιοπιστία λόγω της ειδικής αποδεικτικής ισχύος τους (βλ. άρθρα 58, 59 και 60).

Τα χαρακτηριστικά του εφαρμοστέου δικαίου (τόσο σε περίπτωση επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου όσο και ελλείψει επιλογής)

Αρχή της καθολικότητας του εφαρμοστέου δικαίου: σύμφωνα με το άρθρο 20, το δίκαιο που ορίζεται από τον παρόντα κανονισμό ως εφαρμοστέο εφαρμόζεται ακόμη και αν δεν πρόκειται για δίκαιο κράτους μέλους.

Παράδειγμα: Ο κύριος Dubois, γαλλικής ιθαγένειας, και η κυρία Andersen, Δανή, ορίζουν την Ιαπωνία ως χώρα κοινής συνήθους διαμονής τους αμέσως μετά τον γάμο τους. → Το ιαπωνικό δίκαιο θα εφαρμόζεται στις περιουσιακές σχέσεις τους.

Αρχή της ενότητας του εφαρμοστέου δικαίου: ένας νόμος θα εφαρμόζεται στο σύνολο των περιουσιακών στοιχείων του ζεύγους, ανεξάρτητα από την κατάσταση τους (άρθρο 21) ή τη φύση τους.

Παράδειγμα: Ο κύριος Schmidt, γερμανικής ιθαγένειας, και η κυρία Rossi, Ιταλίδα, ορίζουν την Ισπανία ως χώρα κοινής συνήθους διαμονής τους αμέσως μετά τον γάμο τους. Διαθέτουν περιουσιακά στοιχεία στις χώρες τους, καθώς και στην Ισπανία. Δεν έχουν συνάψει καμία συμφωνία επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου. → Το ισπανικό δίκαιο θα εφαρμόζεται στο σύνολο των κινητών και ακίνητων αγαθών του ζεύγους.

Αρχή του αμετάβλητου του εφαρμοστέου δικαίου: το σύστημα ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων καθορίζεται από το εφαρμοστέο δίκαιο από την αρχική χρονική στιγμή της τέλεσης του γάμου και δεν τροποποιείται στη συνέχεια, εκτός εάν υπάρχει ρητή επί τούτου συμφωνία (καμία αλλαγή του εφαρμοστέου δικαίου) και πνευξαίρεση που προβλέπεται στο άρθρο 26.3 του κανονισμού.

Παράδειγμα: Ο κύριος Schmidt, γερμανικής ιθαγένειας, και η κυρία Rossi, Ιταλίδα, ορίζουν την Ισπανία ως χώρα κοινής συνήθους διαμονής τους αμέσως

11 CNUE - περιουσιακές σχέσεις των συζύγων

μετά τον γάμο τους. Μετά από δέκα έτη, ο ένας εκ των δύο συζύγων αποκτά την ιθαγένεια του άλλου ή μετακομίζουν σε άλλη χώρα. → Το ισπανικό δίκαιο εξακολουθεί να εφαρμόζεται, εκτός εάν συνάψουν ειδική συμφωνία επιλογής εφαρμοστέου δικαίου.

Πεδίο εφαρμογής του εφαρμοστέου δικαίου: όπως ορίζεται στο άρθρο 27, το εφαρμοστέο στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων δίκαιο ρυθμίζει, μεταξύ άλλων (χωρίς να περιορίζεται σε αυτά):

- τον διαφορετικό χαρακτηρισμό κατηγορίας των περιουσιακών αγαθών οποιουδήποτε εκ των συζύγων και τη μεταφορά περιουσιακών αγαθών από μια κατηγορία σε άλλη·
- την ευθύνη του ενός συζύγου για τις υποχρεώσεις και τις οφειλές του άλλου συζύγου·
- τις εξουσίες, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις οποιουδήποτε εκ των συζύγων ή αμφοτέρων των συζύγων σχετικά με τα περιουσιακά αγαθά·
- τη λύση των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων και τον καταμερισμό, τη διανομή ή την εκκαθάριση της περιουσίας·
- τις επιπτώσεις του συστήματος ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων στις νομικές σχέσεις μεταξύ ενός συζύγου και τρίτων·
- το ουσιαστικό κύρος της συμφωνίας περί ρυθμίσεως των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων.

Το εφαρμοστέο δίκαιο: εξαιρέσεις και διαφοροποιήσεις

ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΑΞΗ

Άρθρο 31: εφαρμογή μιας διάταξης του δικαίου οποιουδήποτε κράτους που καθορίζεται από τον παρόντα κανονισμό μπορεί να αποκλειστεί μόνον εάν η εφαρμογή αυτή είναι προδήλως ασυμβίβαστη με τη δημόσια τάξη του δικάζοντος δικαστή³.

Παράδειγμα: Το εφαρμοστέο καθεστώς αναγνωρίζει μόνο τον σύζυγο ως κάτοχο των περιουσιακών στοιχείων ή ως το μόνο μέλος του ζεύγους που έχει τη δυνατότητα να διαχειρίζεται ή να διαθέτει την περιουσία, ή παρέχει μεγαλύτερο μερίδιο στον σύζυγο απ' ό,τι στη σύζυγο σε περίπτωση εκκαθάρισης του καθεστώτος περιουσιακών σχέσεων. Το αρμόδιο δικαστήριο δεν πρέπει να λαμβάνει υπόψη διακρίσεις που βασίζονται στο φύλο και θα πρέπει, συνεπώς, να αντικαταστήσει το δίκαιο του δικάζοντος δικαστή με το εφαρμοστέο δίκαιο που καθορίζεται με βάση τα κριτήρια του κανονισμού⁴.

ΤΟ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Άρθρο 30:

1. Οι διατάξεις του παρόντος κανονισμού δεν μπορούν να περιορίσουν την εφαρμογή των υπερισχυουσών διατάξεων αναγκαστικού δικαίου του δικαίου του δικάζοντος δικαστή.

³ Αιτιολογική σκέψη 53: Λόγοι δημόσιου συμφέροντος θα πρέπει να παρέχουν επίσης τη δυνατότητα στα δικαστήρια και σε άλλες αρμόδιες αρχές που επιλαμβάνονται υποθέσεων περιουσιακών σχέσεων των καταχωρισμένων συντρόφων στα κράτη μέλη, να μη λαμβάνουν υπόψη, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, ορισμένες διατάξεις αλλοδαπού δικαίου εφόσον σε μια συγκεκριμένη περίπτωση η εφαρμογή των διατάξεων αυτών θα ήταν προδήλως ασυμβίβαστη με τη δημόσια τάξη (*ordre public*) του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους. Εντούτοις, τα δικαστήρια ή άλλες αρμόδιες αρχές δεν θα πρέπει να μπορούν να προβάλλουν εξαίρεση δημοσίας τάξεως προκειμένου να μην εφαρμόσουν το δίκαιο ενός άλλου κράτους ή για να αρνηθούν να αναγνωρίσουν —ή κατά περίπτωση να αποδεχθούν— ή να εκτελέσουν απόφαση, δημόσιο έγγραφο ή δικαστικό συμβιβασμό που προέρχονται από άλλο κράτος μέλος, εφόσον η άρνηση θα ήταν αντίθετη προς τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης («Χάρτης»), και ιδίως προς το άρθρο 21 περί της αρχής της απαγόρευσης των διακρίσεων.

⁴ Επί του παρόντος, δεν υπάρχει έννοια ευρωπαϊκής δημόσιας τάξης και κάθε χώρα εφαρμόζει τη δική της. Η βάση πρέπει να είναι η απόρριψη κάθε διάκρισης με βάση το φύλο, τη θρησκεία, τη φυλή ή την ιδεολογία ή, γενικότερα, όταν αυτό αντίκειται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Οι υπερισχύουσες διατάξεις αναγκαστικού δικαίου είναι διατάξεις η τήρηση των οποίων κρίνεται πρωταρχικής σημασίας από ένα κράτος μέλος για τη διασφάλιση των δημοσίων συμφερόντων του, όπως η πολιτική, κοινωνική ή οικονομική οργάνωσή του, σε βαθμό που να επιβάλλεται η εφαρμογή τους σε κάθε κατάσταση που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής τους, ανεξάρτητα από το δίκαιο που κατά τα άλλα είναι εφαρμοστέο στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό⁵.

Παράδειγμα: Ένα σύστημα ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων το οποίο δεν κατανέμει τις οφειλές και τα έξοδα στους δύο συζύγους ή δεν προστατεύει την οικογενειακή κατοικία θα μπορούσε να αποκλειστεί σε ορισμένα κράτη μέλη ως αντίθετο προς το αρχικό σύστημα ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων του οικείου κράτους.

ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΑΠΟ ΕΝΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΚΑΙΟΥ

Ο κανονισμός δεν εφαρμόζεται στους εσωτερικούς κανόνες περί σύγκρουσης δικαίων των κρατών που αποτελούνται από περισσότερες εδαφικές ενότητες και έχουν περισσότερες νομοθεσίες για τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων (άρθρο 33).

Ελλείπει εσωτερικών κανόνων περί σύγκρουσης δικαίων, ο κανονισμός θεσπίζει συνδυετικά στοιχεία⁶.

Σύμφωνα με το άρθρο 35, ο κανονισμός δεν εφαρμόζεται για τον καθορισμό του εφαρμοστέου δικαίου στις περιπτώσεις αμιγώς εσωτερικών συγκρούσεων δικαίου ενός κράτους μέλους.

⁵ Αιτιολογική σκέψη 52: (...) Αντιστοίχως, η έννοια των «υπερισχυουσών διατάξεων υποχρεωτικού χαρακτήρα» θα πρέπει να καλύπτει κανόνες επιτακτικού χαρακτήρα, όπως κανόνες για την προστασία της οικογενειακής στέγης. Παρ' όλα αυτά, η εν λόγω παρέκκλιση από την εφαρμογή του εφαρμοστέου στις περιουσιακές σχέσεις των καταχωρισμένων συντρόφων δικαίου χρήζει συσταλτικής ερμηνείας, ούτως ώστε να μην αντιστρατεύεται τον γενικό στόχο του παρόντος κανονισμού.

⁶ Άρθρο 33 παράγραφος 2:

- α) οποιαδήποτε παραπομπή στο δίκαιο του κράτους που αναφέρεται στην παράγραφο 1 θεωρείται, για τους σκοπούς του καθορισμού του εφαρμοστέου δικαίου σύμφωνα με τις διατάξεις περί της συνήθους διαμονής των συντρόφων, ως παραπομπή στο δίκαιο της εδαφικής ενότητας στην οποία οι σύντροφοι έχουν τη συνήθη διαμονή τους·
- β) οποιαδήποτε παραπομπή στο δίκαιο του κράτους που αναφέρεται στην παράγραφο 1 θεωρείται, για τους σκοπούς του καθορισμού του εφαρμοστέου δικαίου σύμφωνα με τις διατάξεις περί της ιθαγένειας των συντρόφων, ως παραπομπή στο δίκαιο της εδαφικής ενότητας με την οποία οι σύντροφοι έχουν τον στενότερο δεσμό·
- γ) οποιαδήποτε παραπομπή στο δίκαιο του κράτους που αναφέρεται στην παράγραφο 1 θεωρείται, για τους σκοπούς του καθορισμού του εφαρμοστέου δικαίου σύμφωνα με οποιεσδήποτε άλλες διατάξεις που αφορούν άλλα στοιχεία ως συνδυετικούς παράγοντες, ως παραπομπή στο δίκαιο της εδαφικής ενότητας στην οποία βρίσκεται το συγκεκριμένο στοιχείο.

Παραδείγματα:

1. κύριος και η κυρία Jiménez, ισπανικής ιθαγένειας (εκείνος Καταλανός και εκείνη από τη Μαδρίτη) τελούν γάμο τον Απρίλιο του 2019, αλλά εξακολουθούν να έχουν χωριστούς τόπους συνήθους διαμονής (εκείνος στη Βαρκελώνη και εκείνη στο Παρίσι). Σύμφωνα με τον κανονισμό, το εφαρμοστέο δίκαιο στις περιουσιακές σχέσεις τους θα είναι το ισπανικό δίκαιο. Καθώς, όμως, η Ισπανία έχει σύστημα πολλαπλών δικαίων για τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, θα πρέπει να εφαρμοστούν οι κανόνες περί σύγκρουσης δικαίων του ισπανικού δικαίου στον τομέα των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων, ώστε να προσδιοριστεί το εφαρμοστέο δίκαιο στην περίπτωση αυτού του ζεύγους.
 2. κύριος και η κυρία Jiménez, ισπανικής ιθαγένειας (εκείνος Καταλανός και εκείνη από τη Μαδρίτη) τελούν γάμο τον Απρίλιο του 2019, αλλά εξακολουθούν να έχουν χωριστούς τόπους συνήθους διαμονής (εκείνος στη Βαρκελώνη και εκείνη στο Μαδρίτη). Ο κανονισμός δεν θα εφαρμοστεί για τον προσδιορισμό του εφαρμοστέου δικαίου στις περιουσιακές σχέσεις τους, εφόσον πρόκειται για καθαρά εσωτερική σύγκρουση δικαίων του ισπανικού κράτους το οποίο θα εφαρμόσει τους δικούς του κανόνες περί σύγκρουσης δικαίων.
- Κατά τον χρόνο δημοσίευσης αυτού του εγχειριδίου, το μόνο κράτος μέλος με περισσότερα του ενός συστήματα δικαίου είναι η Ισπανία. Εφόσον ΤΟκράτος αυτό διαθέτει δικούς του κανόνες περί σύγκρουσης δικαίων των εσωτερικών νομοθεσιών του, οι κανόνες που προβλέπονται στο άρθρο 33 παράγραφος 2 εφαρμόζονται, στο παρόν στάδιο, μόνον εάν το εφαρμοστέο δίκαιο είναι το δίκαιο μιας τρίτης χώρας με περισσότερα του ενός συστήματα δικαίου.

ΜΟΝΟ ΤΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ (ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΠΑΡΑΠΟΜΠΗΣ)

Άρθρο 32: *Ως δίκαιο ενός κράτους που ορίζεται ως εφαρμοστέο από τον παρόντα κανονισμό, νοούνται οι ισχύοντες στο κράτος αυτό κανόνες δικαίου, εκτός από τους κανόνες ιδιωτικού διεθνούς δικαίου.*

Το εφαρμοστέο στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων ουσιαστικό δίκαιο είναι, συνεπώς, πάντοτε αυτό που καθορίζεται από τα συνδεδετικά στοιχεία του κανονισμού (πλην των εξαιρέσεων δημόσιας τάξης/υπερισχυουσών διατάξεων αναγκαστικού δικαίου), χωρίς καμία δυνατότητα αναπαραπομπής.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΝΑΝΤΙ ΤΡΙΤΩΝ

Το σύστημα ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων παράγει αποτελέσματα έναντι τρίτων μόνον εφόσον αυτοί γνωρίζουν ή, ενεργώντας με τη δέουσα επιμέλεια, όφειλαν να γνωρίζουν αυτό το δίκαιο⁷.

Ο κανονισμός προβλέπει ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες ο τρίτος θεωρείται ότι γνωρίζει το δίκαιο που διέπει τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, χωρίς δυνατότητα απόδειξης του αντιθέτου (άρθρο 28 παράγραφος 2). Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, ο κανονισμός καθορίζει τον νόμο τον οποίο οι τρίτοι οφείλουν να θεωρούν ως τον εφαρμοστέο νόμο (άρθρο 28 παράγραφος 3).

Παράδειγμα:

Η κυρία και ο κύριος Schulze, Αυστριακοί που κατοικούν στις Βρυξέλλες, έχουν καθορίσει σε συμφωνία ρύθμισης των περιουσιακών τους σχέσεων ένα καθεστώς χωρισμού των περιουσιακών στοιχείων σύμφωνα με το αυστριακό δίκαιο. Η κυρία Schulze έχει συνάψει δανειακή σύμβαση με βελγική τράπεζα χωρίς να προσδιορίσει τις περιουσιακές σχέσεις με τον σύζυγό της. Σε περίπτωση μη αποπληρωμής του δανείου, η τράπεζα θα έχει δικαίωμα να αξιώσει την εξόφληση του δανείου της από τους δύο συζύγους σύμφωνα με το βελγικό νομικό σύστημα της κοινοκτημοσύνης των αποκτημάτων.

⁷ Άρθρο 28:

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 27 στοιχείο στ), σύντροφος δεν μπορεί να επικαλεστεί το δίκαιο που διέπει τις περιουσιακές σχέσεις των καταχωρισμένων συντρόφων μεταξύ τους έναντι τρίτου σε μια διαφορά μεταξύ του τρίτου και οποιοδήποτε εκ των συντρόφων ή αμφοτέρων των συντρόφων, εκτός εάν το τρίτο πρόσωπο γνώριζε ή, ενεργώντας με τη δέουσα επιμέλεια, όφειλε να γνωρίζει αυτό το δίκαιο.
2. Το τρίτο μέρος θεωρείται ότι γνωρίζει ποιο δίκαιο διέπει τις περιουσιακές σχέσεις των καταχωρισμένων συντρόφων, εάν:
 - a) είναι το δίκαιο:
 - I) του κράτους το δίκαιο του οποίου εφαρμόζεται στη συναλλαγή μεταξύ ενός συντρόφου και του τρίτου μέρους·
 - II) του κράτους στο οποίο ο συμβαλλόμενος καταχωρισμένος σύντροφος και το τρίτο μέρος διατηρούν τη συνήθη διαμονή τους· ή
 - III) στις περιπτώσεις ύπαρξης ακίνητης περιουσίας, του κράτους στο οποίο βρίσκεται η ακίνητη περιουσία.
 - β) οποιοσδήποτε εκ των συντρόφων έχει συμμορφωθεί με τις ισχύουσες απαιτήσεις γνωστοποίησης ή καταχώρισης των περιουσιακών σχέσεων των καταχωρισμένων συντρόφων, οι οποίες προσδιορίζονται στο δίκαιο:
 - I) του κράτους το δίκαιο του οποίου εφαρμόζεται στη συναλλαγή μεταξύ ενός συντρόφου και του τρίτου μέρους
 - II) του κράτους στο οποίο ο συμβαλλόμενος σύντροφος και το τρίτο μέρος διατηρούν τη συνήθη διαμονή τους· ή
 - III) στις περιπτώσεις ύπαρξης ακίνητης περιουσίας, του κράτους στο οποίο βρίσκεται η ακίνητη περιουσία.
3. Στην περίπτωση που ένας σύντροφος δεν μπορεί να επικαλεστεί έναντι τρίτου το δίκαιο που διέπει τις περιουσιακές σχέσεις των καταχωρισμένων συντρόφων δυνάμει της παραγράφου 1, οι περιουσιακές σχέσεις των καταχωρισμένων συντρόφων, στον βαθμό που αφορούν το τρίτο μέρος, θα διέπονται από:
 - a) το δίκαιο του κράτους το δίκαιο του οποίου εφαρμόζεται στη συναλλαγή μεταξύ ενός συντρόφου και του τρίτου μέρους· ή
 - β) στις περιπτώσεις ύπαρξης ακίνητης περιουσίας ή καταχωρισμένων περιουσιακών στοιχείων ή δικαιωμάτων, το δίκαιο του κράτους στο οποίο βρίσκεται η ακίνητη περιουσία ή έχουν καταχωρισθεί τα περιουσιακά στοιχεία ή τα δικαιώματα.

διεθνής δικαιοδοσία 9 (άρθρα 4 έως 19)

Η αρχή: Το άρθρο 2 ορίζει ότι ο παρών κανονισμός *δεν θίγει την αρμοδιότητα των αρχών των κρατών μελών να επιλαμβάνονται υποθέσεων περιουσιακών σχέσεων των συζύγων.*

Οι κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας που καθορίζονται από τον κανονισμό θα εφαρμόζονται μόνο στις δικαστικές αρχές καθώς και στις άλλες αρχές και στους επαγγελματίες του νομικού κλάδου που ασκούν δικαστικά καθήκοντα ή ενεργούν κατ' ανάθεση εξουσίας από δικαστική αρχή ή υπό τον έλεγχο της (άρθρο 3 παράγραφος 2). Τα κράτη μέλη οφείλουν να δηλώσουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μέχρι τις 29 Απριλίου 2018, τις εν λόγω αρχές και τους επαγγελματίες του νομικού κλάδου, στους οποίους μπορεί να περιλαμβάνονται και οι συμβολαιογράφοι σε ορισμένα κράτη μέλη. Σε αυτή την περίπτωση, ασκούν δικαστικά καθήκοντα. Η ιδιότητα του συμβολαιογράφου σε σχέση με αυτό το κεφάλαιο θα εξαρτηθεί, συνεπώς, από την κοινοποίηση του οικείου κράτους μέλους.

Συνεπώς, οι κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας του κανονισμού δεν ισχύουν για άλλες αρχές και τους επαγγελματίες του νομικού κλάδου στους οποίους το οικείο κράτος μέλος έχει αναθέσει αρμοδιότητες σε αυτό τον τομέα και οι οποίοι εξακολουθούν να υπάγονται στο εθνικό τους δίκαιο.

 Αιτιολογική σκέψη 31: Όταν οι συμβολαιογράφοι ασκούν δικαστικά καθήκοντα θα πρέπει να δεσμεύονται από τους κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας όπως ορίζονται στον παρόντα κανονισμό και οι αποφάσεις που εκδίδουν θα πρέπει να κυκλοφορούν σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού για την αναγνώριση, την εκτελεστικότητα και την εκτέλεση των αποφάσεων. Όταν οι συμβολαιογράφοι δεν ασκούν δικαστικά καθήκοντα δεν θα πρέπει να δεσμεύονται από τους εν λόγω κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας και τα δημόσια έγγραφα που εκδίδουν θα πρέπει να κυκλοφορούν σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού περί δημόσιων εγγράφων (βλ. επόμενη σελίδα).

Οι γενικοί κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που καθορίζονται από τον κανονισμό είναι οι ακόλουθοι:

- Η διεθνής δικαιοδοσία για τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, σε περίπτωση θανάτου ενός εκ των συζύγων, ανήκει στο δικαστήριο που είναι αρμόδιο για την κληρονομική διαδοχή συζύγου (άρθρο 4).

- Η διεθνής δικαιοδοσία για τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων σε περίπτωση αίτησης διαζυγίου, δικαστικού χωρισμού ή ακύρωσης του γάμου, ανήκει στο δικαστήριο που είναι αρμόδιο να επιληφθεί για τις γαμικές διαφορές (☞ Σε ορισμένες περιπτώσεις απαιτείται η συμφωνία των συζύγων - Βλ. άρθρο 5 παράγραφος 2).
- Σε άλλες περιπτώσεις, αρμόδια να εξετάζουν υποθέσεις περιουσιακών σχέσεων των συζύγων είναι τα δικαστήρια του κράτους μέλους (άρθρο 6):
 - της κοινής συνήθους διαμονής των συζύγων κατά τον χρόνο υποβολής αγωγής στο δικαστήριο ή, ελλείψει αυτής,
 - της τελευταίας συνήθους διαμονής των συζύγων, εφόσον ένας εξ αυτών εξακολουθεί να διαμένει εκεί ή, ελλείψει αυτής,
 - της συνήθους διαμονής του εναγομένου, ή ελλείψει αυτής,
 - της κοινής ιθαγένειας των συζύγων.

Παρεκκλίσεις από τους γενικούς κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας::

- Η διεθνής δικαιοδοσία που βασίζεται στην παράσταση του εναγομένου ενώπιον του δικαστηρίου του κράτους μέλους του εφαρμοστέου δικαίου (άρθρο 8).
- Η εναλλακτική διεθνής δικαιοδοσία: όταν το αρμόδιο βάσει των προαναφερθέντων κανόνων δικαστήριο δεν αναγνωρίζει τον σχετικό γάμο, μπορεί να κηρύξει εαυτό αναρμόδιο. Σε αυτή την περίπτωση, οι σύζυγοι μπορούν να συμφωνήσουν να αναθέσουν διεθνή δικαιοδοσία στα δικαστήρια οποιουδήποτε άλλου κράτους μέλους. Ελλείψει σχετικής συμφωνίας, είναι αρμόδιο το κράτος μέλος στο οποίο τελέστηκε ο γάμος (άρθρο 9).
- Στην περίπτωση που κανένα δικαστήριο κράτους μέλους δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία, τότε αρμόδιο να επιληφθεί για τα θέματα που αφορούν ακίνητη περιουσία ενός εκ των συζύγων είναι τα δικαστήρια του κράτους στην επικράτεια του οποίου βρίσκεται η ακίνητη περιουσία (άρθρο 10).
- Τέλος, προβλέπεται η αναγκαστική δικαιοδοσία (φόρουμ necessitatis) (άρθρο 11): στην περίπτωση που κανένα δικαστήριο κράτους μέλους δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία, τα δικαστήρια κράτους μέλους μπορούν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, να αποφαινόμενοι επί των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων, σε περίπτωση που αποδεικνύεται αδύνατη ή μη εύλογη η κίνηση ή η διεξαγωγή διαδικασίας σε τρίτη χώρα με την οποία συνδέεται στενά η συγκεκριμένη υπόθεση.

Δυνατότητα παρέκτασης αρμοδιότητας:

Οι σύζυγοι μπορούν να συμφωνήσουν ότι η διεθνής δικαιοδοσία ανήκει στο κράτος μέλος το δίκαιο του οποίου είναι εφαρμοστέο ή του κράτους τέλεσης του γάμου, για την επίλυση κάθε ζητήματος σχετικού με τις περιουσιακές σχέσεις τους, εκτός από τις περιπτώσεις θανάτου ενός εκ των συζύγων ή γαμικής διαφοράς. Μια τέτοια συμφωνία θα πρέπει να είναι έγγραφη και να φέρει ημερομηνία και υπογραφή των μερών (άρθρο 7). Ο σκοπός της εισαγωγής αυτής της διάταξης ήταν να συμπίπτουν το δίκαιο του δικάζοντος δικαστή με το εφαρμοστέο δίκαιο, έτσι ώστε να διευκολύνεται η εφαρμογή του.

Παραδείγματα:

Ένα ζεύγος ομοφυλοφίλων με διαφορετική ιθαγένεια (ο ένας Βέλγος και ο άλλος Γάλλος) έχει τελέσει τον γάμο του στο Παρίσι. Ενώ διαμένουν στη Βιέννη μετά τον γάμο τους, επέλεξαν ως αρμόδια να επιλύσουν κάθε ζήτημα σχετικό με τις περιουσιακές σχέσεις τους τα γαλλικά δικαστήρια (χώρας τέλεσης του γάμου τους).

Το ίδιο ζεύγος θα έχει επίσης τη δυνατότητα να υπαχθεί κάθε ζήτημα σχετικό με τις περιουσιακές σχέσεις τους στο γαλλικό δίκαιο και τα γαλλικά δικαστήρια / ή στο αυστριακό δίκαιο και τα αυστριακά δικαστήρια (σύμπτωση μεταξύ εφαρμοστέου δικαίου και διεθνούς δικαιοδοσίας).

Τα δημόσια έγγραφα

Αποδοχή:

Άρθρο 58 παράγραφος 1: Δημόσιο έγγραφο που καταρτίζεται σε ένα κράτος μέλος έχει την ίδια αποδεικτική ισχύ σε άλλο κράτος μέλος με αυτήν που έχει στο κράτος μέλος προέλευσης ή την πλησιέστερη ισχύ, υπό τον όρο ότι αυτό δεν αντιβαίνει προδήλως στη δημόσια τάξη (*ordre public*) του συγκεκριμένου κράτους μέλους.

Το πρόσωπο που επιθυμεί να χρησιμοποιήσει δημόσιο έγγραφο σε άλλο κράτος μέλος μπορεί να ζητήσει από την αρχή που εκδίδει το δημόσιο έγγραφο στο κράτος μέλος προέλευσης να συμπληρώσει το έντυπο που θα καταρτιστεί σύμφωνα με τη συμβουλευτική διαδικασία του άρθρου 67 παράγραφος 2, περιγράφοντας την αποδεικτική ισχύ του δημόσιου εγγράφου στο κράτος μέλος προέλευσης.

Η εκτελεστότητα:

Άρθρο 59 παράγραφος 1: Τα δημόσια έγγραφα που είναι εκτελεστά στο κράτος μέλος προέλευσης κηρύσσονται εκτελεστά σε άλλο κράτος μέλος κατόπιν αιτήσεως κάθε ενδιαφερόμενου μέρους σύμφωνα με τη διαδικασία των άρθρων 44 έως 57 [δηλ. σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται για τις δικαστικές αποφάσεις].

Απουσία διατυπώσεων:

Άρθρο 61: Καμία επικύρωση ή άλλη ανάλογη διατύπωση δεν απαιτείται για έγγραφα τα οποία εκδίδονται σε κράτος μέλος στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού.

Χρονική εφαρμογή:

Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται μόνο στα δημόσια έγγραφα που συντάσσονται επίσημα ή καταχωρίζονται από τις 29 Ιανουαρίου 2019 και μετά (άρθρο 69).

Παραδείγματα:

1. Η κυρία και ο κύριος Ionescu, ρουμανικής ιθαγένειας, έχουν συνάψει συμφωνία ρύθμισης των περιουσιακών τους σχέσεων στη Γερμανία, όπου διαμένουν από τον γάμο τους. Προτίθενται να αγοράσουν μια δεύτερη οικία

στην Κροατία. Η συμφωνία ρύθμισης των περιουσιακών τους σχέσεων που συνάφθηκε σε συμβολαιογράφο στη Γερμανία θα μπορεί να υποβληθεί στον κροάτη συμβολαιογράφο που θα συντάξει το συμβόλαιο αγοράς του ακινήτου, χωρίς καμία επικύρωση ή άλλη ανάλογη διατύπωση. Θα ήταν, αντιθέτως, αναγκαία μια μετάφραση (ανάλογα με τις γλωσσικές γνώσεις του αποδέκτη, ο οποίος θα αποφασίσει επίσης, κατά περίπτωση, αν η μετάφραση πρέπει να είναι επικυρωμένη).

2. Η κυρία και ο κύριος Vekemans, ολλανδικής ιθαγένειας, διαμένουν στην Ιταλία, τόπο θανάτου της κυρίας Vekemans. Στο πλαίσιο της εκκαθάρισης των περιουσιακών σχέσεων του ζεύγους, ο ιταλός συμβολαιογράφος που χειρίζεται την κληρονομική διαδοχή θα πρέπει να αποδεχθεί, χωρίς καμία επικύρωση ή άλλη ανάλογη διατύπωση, το γαμήλιο συμβόλαιο που συνάφθηκε σε συμβολαιογράφο στις Κάτω Χώρες τον Μάρτιο του 2022. Θα μπορούσε να απαιτηθεί, αντιθέτως, μετάφραση.
3. Εάν στην προηγούμενη περίπτωση, το γαμήλιο συμβόλαιο είχε συναφθεί πριν από τις 29 Ιανουαρίου 2019, τότε ο ιταλός συμβολαιογράφος που χειρίζεται την κληρονομική διαδοχή θα μπορούσε να αποδεχθεί το γαμήλιο συμβόλαιο που συνάφθηκε σε συμβολαιογράφο στις Κάτω Χώρες μόνον εφόσον αυτό θα πληρούσε τους ισχύοντες τύπους σύμφωνα με το ιταλικό ιδιωτικό διεθνές δίκαιο, πριν να τεθεί σε εφαρμογή ο κανονισμός 2016/1103.
4. Η κυρία και ο κύριος Pérez, που διαμένουν στη Σαλαμάνκα (Ισπανία), αποφασίζουν να χωρίσουν μετά από 10 έτη έγγαμου βίου. Εφόσον πρόκειται για διαζύγιο με φιλικό διακανονισμό, εμφανίζονται ενώπιον συμβολαιογράφου στη Σαλαμάνκα τον Ιούνιο του 2020 (ως αρμόδια αρχή σύμφωνα με το ισπανικό δίκαιο), ο οποίος συντάσσει δημόσιο έγγραφο εκκαθάρισης των περιουσιακών σχέσεων με εκτελεστικότητα, στο οποίο συμφωνούν ότι ο κύριος Pérez θα καταβάλει ποσό 200 000 ευρώ στην κυρία Pérez εντός προθεσμίας έξι μηνών, ως αντιστάθμισμα του ποσού που εκείνη είχε δαπανήσει για την ανακαίνιση της οικογενειακής οικίας,

το ποσό από την πώληση της οποίας θα διανεμηθεί ισομερώς. Επειδή η προθεσμία έληξε και η κυρία Pérez δεν εισέπραξε το συμφωνηθέν ποσό, επιθυμεί να εκτελεστεί το δημόσιο έγγραφο στην Πορτογαλία, όπου ο τέως σύζυγός της έχει τραπεζικό λογαριασμό. Μπορεί να ζητήσει από την αρμόδια αρχή της Πορτογαλίας να κηρύξει εκτελεστό το δημόσιο έγγραφο που συντάχθηκε στην Ισπανία, ακολουθώντας την ίδια διαδικασία με αυτήν που τηρείται για τις δικαστικές αποφάσεις (βασισόμενη σε βεβαίωση της εκτελεστότητας του δημοσίου εγγράφου που εξέδωσε ο συμβολαιογράφος της Σαλαμάνκα ο οποίος συνέταξε το δημόσιο έγγραφο).

Στοιχεία που πρέπει να υποβάλλουν τα κράτη μέλη

Τα κράτη μέλη στα οποία εφαρμόζεται ο κανονισμός έχουν υποχρέωση να θέτουν στη διάθεση του κοινού τις ακόλουθες πληροφορίες:

- συνοπτική περιγραφή των εθνικών τους νομοθετικών διατάξεων και διαδικασιών που διέπουν τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, περιλαμβανομένων των πληροφοριών σχετικά με το είδος της αρχής που είναι αρμόδια για τις περιουσιακές αυτές σχέσεις και με τα αποτελέσματα έναντι τρίτων·
- τις άλλες αρχές και τους επαγγελματίες του νομικού κλάδου που πρέπει να θεωρούνται δικαστήριο στο οικείο κράτος μέλος (άρθρο 3 παράγραφος 2)·
- τα δικαστήρια ή τις αρχές που είναι αρμόδιες να εξετάζουν τις αιτήσεις για κήρυξη της εκτελεστότητας και τα ένδικα μέσα κατά αποφάσεων που έχουν εκδοθεί για τις αιτήσεις αυτές, καθώς και τις διαδικασίες αναίρεσης κατά των εν λόγω αποφάσεων.

Όλες αυτές οι πληροφορίες θα είναι διαθέσιμες στη διαδικτυακή πύλη e-Justice: <https://e-justice.europa.eu/home.do?action=home&plang=fr&init=true> .

Στον ίδιο διαδικτυακό τόπο θα είναι διαθέσιμες, το συντομότερο δυνατόν, οι βεβαιώσεις και τα έντυπα αίτησης για τη χορήγηση βεβαίωσης της εκτελεστότητας των αποφάσεων και των δημόσιων εγγράφων, καθώς και τα έντυπα που περιγράφουν την αποδεικτική ισχύ των δημόσιων εγγράφων. Οι εν λόγω βεβαιώσεις και τα έντυπα δεν υπάρχουν προς το παρόν και θα εκδοθούν στο μέλλον από την Επιτροπή, με τη βοήθεια μιας επιτροπής.

Project delivered by:

With support from:

ENN

European Notarial Network

Co-funded by the European Union

Programme JUST/2014/JCOO/OG/FP/NETW/6814

Council of the Notariats of the European Union

Avenue de Cortenbergh, 120 - B-1000 Bruxelles

Tel: + 32 (0)2 513 95 29 - Fax: +32 (0)2 513 93 82

E-mail: info@cnie.be

Website: www.notariesofeurope.eu

